

**Palvelualojen
ammattiliitto**
Servicefacket

Lausunto

10.10.2022

Asia: VN/15071/2022

Lausuntopyyntö ehdotuksesta lääketaksasta annetun valtioneuvoston asetuksen ja apteekkiverolain muuttamisesta, jotka ovat osa hallituksen esitystä lääkehuollon kustannustehokkuuden parantamista koskevaksi lainsäädännöksi

Lausunnonantajan lausunto

Voitte kirjoittaa lausuntonne alla olevaan tekstikenttään

PAM on huolissaan esityksen henkilöstövaikutuksista, joita pikainen aikataulu saattaa pahentaa

Palvelualojen ammattiliitto PAM (jatkossa PAM) on jättänyt lausunnon aiheeseen liittyen myös 8.8.2022 (<https://www.pam.fi/media/1.-materiaalipankki-tiedostot-nakyvat-julkisessa-materiaalipankissa/lausunnot/01lausunnot-2022/luonnos-hallituksen-esitykseksi-eduskunnalle-laakehuollon-kustannustehokkuuden-parantamista-koskevaksi-lainsaadannoksi-ja-siihen-liittyviksi-asetusmuutosehdotuksiksi.-lausunto-sosiaali-jaterveysministeriolle.pdf>)

PAM katsoo, että pyrkimys hintakilpailun edistämiseen luomalla apteekeille kannustimia edullisempien rinnakkaisvalmisteiden tarjoamiseen on lähtökohtaisesti kannatettava. On kuitenkin huomioitava, että kun tavoitteena on kohtuullistaa lääkkeiden käyttäjien lääkehoidon kustannuksia, tulisi katse pikemminkin kohdistaa lääkkeiden vuosiomavastuun alentamiseen, josta hyötyisivät eniten pienituloiset sekä pitkäaikaissairaat.

PAM jättää nyt käsittelyssä olevaan esitykseen lausunnon sillä PAMin huolena on, että lääketaksaan perustuvien myyntikatteiden huomattavalla alentamisella olisi negatiivinen vaikutus apteekkialan

työllisyyteen sekä apteekkien tarjoaman palvelun laatuun. Tämä sama problemaattisuus liittyy myös apteekiverolain nopeaan muuttamiseen.

PAMin huolena on myös, että uudistukselle asetetut tavoitteet lääketurvallisuuden, neuvonnan sekä palveluiden sujuvuuden saatavuuden ja saavutettavuuden varmistamisesta vaarantuvat, jos valittujen toimenpiteiden vaikutuksia apteekkialaan ei arvioida tarkemmin. Kuten kuulemistilaisuudessa 10.10. todettiin, on oletettavaa, että sopeuttamistoimilla voi olla vaikutuksia niin palvelutasoon, lääkeneuvontaan kuin myös työllisyysvaikutuksiin, jos sopeuttamiset tehdään irtisanomisten ja lomautusten kautta. Tämän vuoksi PAM pitää tärkeänä, että lausunnon esityksessä olevat muutosten kokonaisarviot olisi tehty ennen lausuntokierroksen aloittamista. Nyt esityksessä olevat merkittävät arviot kuten 4.2.1 Taloudelliset vaikutukset valtiolle on jätetty täydennettäväksi vasta myöhemmin.

Esitettyjen muutosten on tarkoitus tulla voimaan vuoden 2023 alusta eli noin 2,5 kuukauden kuluttua. Kiireellisen aikataulun vuoksi mahdollisuutta tarkastella asiaa apteekkikohtaisesti ei ole ollut. Kuten kuulemistilaisuudessa kuultiin useasta eri suusta: tällaisen aikataulun riskinä on se, että muutoksia joudutaan tekemään henkilöstön kautta, sillä aikataulu ei välttämättä mahdollista tätä tehtävän muutoin. Tämän vuoksi PAM toivoo, että ministeriö ottaa vakavissaan kuulemistilaisuudessa annetun palautteen erityisesti liittyen sopeutumistoimiin ja mahdolliseen siirtymäaikaan. PAM pitää selvänä, että säästöjä ei voida tehdä henkilöstön oloja heikentämällä ja/tai henkilöstöstä leikkaamalla.

Varsinaisen lausunnon lisäksi PAM haluaa huomauttaa ministeriötä seuraavista asioista liittyen lausuntoprosessiin:

Lausuntoaika ei ole hyvän hallinnon mukainen:

Sosiaali- ja terveysministeriön lausuntopyyntö on jätetty iltapäivällä perjantaina 7.10. ja lausuntoaikaa on tästä huolimatta annettu vain maanantaihin 10.10. asti. PAM huomauttaa ministeriötä, että ministeriöiden omien ohjeistuksen mukaisesti säädösehdotuksista pyydettävien kirjallisten lausuntojen antamiseen varataan aikaa vähintään kuusi (6) viikkoa. Lausuntopyyntö ei ole erikseen avattu miksi tästä hyvän hallinnon mukaisesta kuulemisajasta on poikettu. Sen sijaan todetaan, että myöhässä tulleita lausuntoja ei huomioida.

PAM katsoo, että kuulemistilaisuudessa perusteluksi annettu poliittinen paine nopeaan käsittelyyn, ei ole riittävä perustelu avoimuuden ja oikeusvaltioperiaatteiden heikentämiseksi. Tämän vuoksi

PAM haluaa huomauttaa ministeriötä kohtuuttoman kiireisestä prosessin johtamisesta ja koordinoimisesta. PAM katsoo, että perusteluna lyhyellä lausumisajalla ei voida myöskään käyttää kuulemistilaisuudessa kuultua perustelua, että myös pandemian aikana lausuntopyynnöt ovat olleet lyhyempiä. On tärkeää huomioida, että näistä nyt käsittelyssä olevista potentiaalisista säästöistä on tiedotettu ensimmäisen kerran jo 2020, jonka vuoksi yllä annettu perustelu ei ole validi. PAM on pandemian aikana osallistunut useisiin kiireellisiin lausuntopyyntöihin esimerkiksi ravintola-alaan liittyen ja näissä on erikseen huolehdittu asiaosallisten tietoisuudesta lausuntopyynnön tulosta. Tässä prosessissa näin ei tehty.

Lausuntopyyntömateriaali on puutteellinen:

Kuten lausuntopyyntöön liittyvässä kuulemistilaisuudessa todettiin sekä on lausuntopyynnön ohessa toimitetun säädösluonnoksen osalta selvää, on lähetetty materiaali puutteellinen arvioinneiltaan sekä sisällöltään. PAM pitää hyvänä, että elokuussa päättyneen lausuntokierroksen palautetta on otettu huomioon esityksen kehittämisessä. Sen sijaan PAM pitää tärkeänä, että lausuntoa annettaessa on tausta-arviointi vaikutuksineen tehty asiallisesti ja huolellisesti. Nyt tämä ei materiaalissa toteudu kun esimerkiksi sivujen 9 (4.2.1 Taloudelliset vaikutukset valtiolle) ja 15 (10.1 Apteekkiverolain voimaantulo) arvioinnit on jätetty täyttämättä. Lisäksi PAM pitää huolestuttavana, että esityksen oikeellisuutta ei ole voitu aikataulusyistä tarkistaa oikeusministeriössä.

Lausuntopyynnön jakelu on taas puutteellinen

Edellä mainittujen ongelmien lisäksi, PAM on huolissaan, siitä että ovatko demokratian edellyttämällä tavalla kaikki keskeiset tahot saaneet mahdollisuuden lausua nyt käsittelyssä olevaan esitykseen. Esimerkiksi PAM on osallistunut aiheesta liittyvään lausuntokierrokseen elokuussa 2022. Tästä huolimatta PAM on jätetty uudelta lausuntokierrokselta ulos eikä siten ole saanut yhdenvertaista mahdollisuutta tutustua materiaaleihin annetussa lyhyessä ajassa. Lisäksi PAM haluaa nostaa esille, että kuulemistilaisuuteen ilmoittautumisessa oli haasteita ja jouduimme olemaan toistuvasti yhteydessä saadaksemme mahdollisuuden osallistua kuulemistilaisuuteen.

Reponen Eveliina
Palvelualojen ammattiliitto PAM ry